

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Espoon kirjaamo
PL 1
02070 Espoon kaupunki
kirjaamo@espoo.fi

Mielipide Espoon yleiskaavan 2060 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4105 jäsentä loppuvuonna 2022)) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on perehtynyt Espoon yleiskaavan 2060 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Vuoden 2022 syksyllä alkaneen yleiskaavahankkeen tarkoituksena on laatia Espooseen koko kaupungin kattava, vuoteen 2060 tähtäävä yleiskaava. Hankkeen myötä ajantasaistamista kaipaavat yleiskaavat sekä uudemmat osayleiskaavat sovitetaan kokonaiskaavassa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Yleiskaavahanketta perustellaan Espoon väestönkasvulla: osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ennustetaan Espoossa asuvan jopa 480 000 ihmistä vuonna 2060.

Nähtävillä olevan aineiston perusteella kaavahanke nojaa käytännössä kokonaisuudessaan tähän nopean väestönkasvun projektioon. Suunnittelua ei voida jättää ainoastaan tämän lähtökohdan varaan, vaan hankkeessa tulee tarkastella myös vaihtoehtoisia skenaarioita. Espoon oman pitkän väestöennusteen projektiovaihtoehdoista toinen (nk. perusvaihtoehto) ennustaa vuoden 2060 asukasmääräksi n. 430 000 ihmistä, ja myös tätä pienemmän kasvun skenaarioita on tarkasteltava suunnittelun alkaessa. Niin ikään reunaehtoina kaavavaihtoehdoissa on huomioitava EU:n biodiversiteettistrategian ja siihen liittyvien ennallistamisasetuksen kaltaisten lainsäädännöllisten instrumenttien muodostamat vaatimukset luonnon tilan parantamisesta eri ympäristöissä niin suojelualueilla kuin niiden ulkopuolellakin.

Espoon tärkeät lintualueet

Helsingin kaupunki teetti laajojen kartoitusten pohjalta kattavan raportin, jossa esiteltiin suojelullisesti merkittävien lintulajien edustavimmat pesimäalueet Helsingissä ja kaupungin tärkeät linnustokohteet (Ellermaa 2018b). Koko kaupungin kattavan yleiskaavan suunnittelutyön alkaessa Espoolla olisi loistava tilaisuus laatia vastaavanlainen selvitys Espoon tärkeistä lintualueista sekä yleiskaava 2060 –hankkeen että muun maankäytön suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin tueksi. Espoossa on lukuisia kansainvälisesti, kansallisesti sekä maakunnallisesti tärkeitä lintualueita ja näiden ohella runsaasti pienempiä, kunnallisesti edustavia linnustokohteita. Osa näistä lintualueista on suojeltu, mutta merkittävä osa sijaitsee varsinaisen suojelualueverkoston ulkopuolella.

Suomen linnuston uhanalaistumiskehitys on ollut voimakasta ja nopeaa (Lehtiniemi ym. 2021), ja seuranta-aineiston perusteella suuri osa myös pajulinnun ja peipon kaltaisista yleisistä ja runsaista linnuista vähenee. Espoon kaupungin edustavimpien lintualueiden tunnistaminen, päivittäminen ja huomiointi maankäytössä on ensiarvoisen tärkeää linnustomme suojelemiseksi ja uhanalaistumisen kääntämiseksi.

IBA-alueet

IBA-alueet (Important Bird and Biodiversity Areas) ovat kansainvälisesti tärkeitä lintualueita, jotka muodostavat maailmanlaajuisen lintujen pesintää, muuttoa ja talvehtimista turvaavan alueverkoston. Espoossa IBA-alueita on tunnistettu neljä:

- **Laajalahti** (osana Laajalahti–Vanhankaupunginlahti–Viikki-kokonaisuutta): eräs monipuolisimmista muutonaikaisista levähdysalueista koko Uudellamaalla, IBA-alueen kriteerilajeja isokoskelo (levähdysalue) ja rytikerttunen (pesintä). Ympäröivä maankäyttö ei saa nakertaa tärkeän lintualueen reunoja tai lisätä alueelle kohdistuvaa häiriötä. (Aintila & Ellermaa 2018)
- **Nuukio**: erittäin edustava pesimäalue vaateliaalle metsälinnustolle. IBA-alueen kriteerilajeja teeri, kehrääjä, harmaapäätikka sekä isokäpylintu. Nuukion suojelualueen laajentaminen Espoon kaupungin omistamia maita alueeseen liittämällä olisi kannatettava ajatus.
- **Suomenoja**: voimakkaan maankäytön uhkaama merenlahtikosteikko, jonka arvo linnustoalueena perustuu ensisijaisesti suureen naurulokkiyhdyksuntaan (Ellermaa 2010). Yhdyskunta on pienentynyt viime vuosien aikana. Alueen linnustoarvojen säilyminen on turvattava.
- **Espoon–Helsingin matalikot**: osittain Espoon puolella sijaitseva aluekokonaisuus, joka on erittäin tärkeä levähdysalue vaarantuneelle (VU) allille. Alueen perustaminen suojelualueeksi on suositeltavaa.

FINIBA-alueet

FINIBA-alueisiin kuuluvat kohteet ovat Suomen tärkeimpiä lintujen pesimä- ja kerääntymäalueita. Rajaukset menevät osin päällekkäin IBA-alueiden kanssa siten, että kaikki edellä mainitut kansainvälisesti tärkeät IBA-alueet kuuluvat myös kansallisesti tärkeisiin FINIBA-alueisiin.

- **Espoonlahti**: arvokas levähdysalue mm. isokoskelolle ja punasotkalle (Aintila & Ellermaa 2018). Yleiskaavassa alueen rannat on suojeltava lisärakentamiselta.

MAALI-alueet

Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) ovat alueita, joilla on Tringan selvitystyön perusteella arvioitu olevan vähintään maakunnallista merkitystä Uudenmaan linnustolle, ja jotka ovat vähintään maakunnallisesti arvokkaita pesimälinnuston tai muutolla levähtävän linnuston kannalta (Ellermaa 2010). MAALI-alueiden kartoittamisen tarkoituksena on osoittaa linnustolle tärkeät alueet, jotta ne voidaan ottaa kaavoitusta ja muuta maankäyttöä koskevassa päätöksenteossa huomioon.

- **Iso-Huopalahti:** Uudenmaan tärkeimpiä meriharakan syyslevähdysalueita ja lapasorsan kevätlevähdysalueita (Aintila & Ellermaa 2018). Voimassa olevissa yleiskaavoissa osoitettu suojelualueeksi, ja tämä merkintä tulee säilyttää.
- **Matalajärvi:** suojelualue, jonka eliöyhteisö erittäin monimuotoinen. Linnustoarvot painottuvat syyskauteen, jolloin järvellä levähtää runsas ja monipuolinen linnusto (Aintila & Ellermaa 2018).
- **Suvisaaristo:** maakunnallisesti edustavaa saaristolinnuston pesimäaluetta, joka on merkittävä erityisesti harmaasorsalle, naurulokille sekä kala- ja lapintiiralle (Ellermaa 2018a). Osa linnustollisesti arvokkaista pesimäluodoista on voimassa olevassa osayleiskaavassa (v. 1989) osoitettu luonnonsuojelualueiksi. Linnustoarvojen turvaamisen kannalta suojelualueerajauksia on syytä lisätä MAALI-alueerajauksen mukaisesti.
- **Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo:** osittain Espoon puolella sijaitseva aluekokonaisuus, joka on maakunnallisesti edustavaa pesimäaluetta mm. nauru- ja selkälokille, kala- ja lapintiiralle sekä meriharakalle (Ellermaa 2018a). Kuten Suvisaariston MAALI-alueen kohdalla, myös tässä tapauksessa osa arvokkaista pesimäluodoista on nykyisissä yleiskaavoissa osoitettu luonnonsuojelualueeksi. Suojelualueerajauksia on tulevassa yleiskaavoituksessa tarpeellista lisätä MAALI-alueerajauksen mukaisesti.

Kunnallisesti tärkeät linnustokohteet

Edellä mainittujen lintualueiden ohella Espoon tärkeiden lintualueiden selvittämistyössä on syytä tunnistaa ja päivittää kunnallisesti tärkeiden kohteiden lista. Tällaisia kohteita ovat tällä hetkellä mm. Myntinmäki (monipuolista metsäympäristöä ja -lajistoa), Tollinmäki (vaihtelevaa metsää, kallioita ja avosuota), Pitkjärven eteläpää (kosteikko) sekä Björköfjärden (meren saaristo). Lista ei ole tyhjentävä.

Elinympäristöjen ja lintulajien tila voi muuttua nopeasti. Näiden kunnallisesti tärkeiden kohteiden tunnistaminen ja selvitystyö on tärkeää, sillä ne ovat osin sellaisia alueita, joilla on esimerkiksi hoitotoimenpiteiden tai ennallistamisen kautta potentiaalia nousta maakunnallisesti tärkeiksi kohteiksi.

Helsingissä 4.9.2023

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Lähteet:

Aintila, A., – Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintujen muuonaukaiset kerääntymäalueet Uudellamaalla. Tringa 1/2018.

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 4/2010–1/2011.

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät saaristolintujen pesimäalueet Uudellamaalla. Tringa 3/2018. (2018a)

Ellermaa, M., Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:8. (2018b)

Lehtiniemi, T. – Toivanen, T. – Södersved, J. (toim.), Linnuston tila Suomessa. BirdLife 2021.